

SUMARI

1. Introducció

2. Joan Oliva i Milà: nota biogràfica

3. Activitats amb motiu del centenari de la mort de Joan Oliva i Milà (1911-2011)

- **Exposició temporal *Joan Oliva i Milà: erudit i fidel bibliotecari (1858-1911)***
- **Presentació del llibre *Llum entre ombres. 6 biblioteques singulars a la Catalunya contemporània***
- **Cicle de visites guiades «Les biblioteques per dins»:**
- **L'hora del conte *Peixets que mengen llibres***

1. Introducció

Amb motiu del **centenari de la mort de Joan Oliva i Milà (1858-1911)** la **Biblioteca Museu Víctor Balaguer** vol retre un homenatge a la figura del qui va ser el **primer bibliotecari de la institució balagueriana**.

Joan Oliva i Milà fou l'encarregat de la planificació del fons de la Biblioteca Museu Víctor Balaguer.

La passió que sentia el bibliotecari per la seva feina el van portar a confeccionar un tractat de biblioteconomia i el van convertir **en el primer bibliotecari modern del segle XIX català**.

Al voltant de la commemoració s'han programat un conjunt d'activitats per tal de donar a conèixer la vida i el llegat professional de Joan Oliva.

L'any Oliva s'inicia amb la presentació del llibre ***Llum entre ombres. 6 biblioteques singulars a la Catalunya contemporània***, i amb l'exposició temporal ***Joan Oliva i Milà: erudit i fidel bibliotecari (1858-1911)***.

Tant el **llibre com l'exposició han comptat amb la col·laboració de Víctor Oliva Pascuet, dissenyador gràfic i besnét de Joan Oliva i Milà**.

També s'han organitzat visites comentades a la mostra i a les biblioteques municipals vilanovines Joan Oliva i Armand Cardona per tal de donar a conèixer els fons i el funcionament dels equipaments.

Per altra banda, **els més petits podran descobrir la figura de Joan Oliva a partir d'un conte creat especialment per a l'ocasió titulat *Peixets que mengen llibres***. Aquesta activitat forma part de l'hora del conte i es realitzaran tres sessions, cada una de les quals tindrà lloc en un espai diferent: la Biblioteca Museu Víctor Balaguer, Biblioteca Joan Oliva i Biblioteca Armand Cardona.

2. Joan Oliva i Milà: nota biogràfica

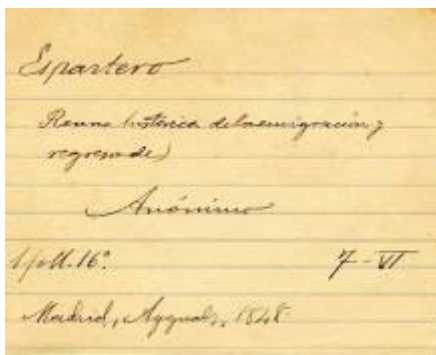
Joan Oliva Milà (5 d'octubre de 1858, Sant Pere de Ribes – 5 de desembre de 1911, Vilanova i la Geltrú).

Va néixer a la masia de Can Mironet del Bosc, situada al terme de Sant Pere de Ribes. Fill de Bernat Oliva Baldrich, natural de Valls, i de Francesca Milà Artigas. Quan encara era un nen va haver de treballar per ajudar l'economia familiar. Fou aleshores quan, amb només **dotze anys, va entrar d'aprenent a la *Imprenta del Diario* que regentava el seu oncle**

Josep Antoni Milà i d'on sortia el *Diario de Villanueva y Geltrú*.

Entre els anys **1880 i 1882**, aconsellat per Víctor Balaguer, va passar algunes **temporades a París i Londres per tal de poder formar-se i millorar professionalment tant en l'àmbit biblioteconòmic com en el tipogràfic**. Oliva va visitar les principals biblioteques angleses i franceses - la nacional de França, la del Museu Britànic, la British Library i la municipal de Londres- i va aprendre l'ofici de bibliotecari. En aquestes institucions va conèixer els sistemes moderns de classificació i de conservació de llibres.

Casat amb Anna Sala, germana del pare del pintor Rafael Sala, va tenir dos fills Víctor (1884-1948) que va néixer el mateix dia de la inauguració de la Biblioteca Museu Balaguer el 26 d'octubre i Demetri (1886 – 1966), els quals ben aviat van col·laborar amb el seu pare.

Joan Oliva i Milà va ser el primer bibliotecari de la Biblioteca Víctor Balaguer. Va desenvolupar la seva feina durant vint-i-vuit anys, de l'1 de juny de 1883 al 5 de desembre de 1911, data de la seva mort.

La seva tasca va consistir en la classificació dels llibres i l'elaboració del catàleg de la Biblioteca.

En el moment de la seva mort, Joan Oliva havia catalogat tots els llibres - gairebé 40.000 volums-, reunit els autògrafs i els documents i la correspondència estava al dia.

Oliva va compaginar la seva feina de bibliotecari amb les arts gràfiques, i el 26 d'octubre de 1899 va obrir una petita impremta a Vilanova i la Geltrú. Allà realitzava treballs de petit format: targetes de comunions, batejos, de visita i altres.

L'any 1900 va recuperar la publicació del *Boletín de la Biblioteca Museo Balaguer*, el va tornar a editar i, a més a més, va dissenyar ell mateix la capçalera. La feina que realitzava com impressor Joan Oliva aviat va gaudir d'un gran reconeixement entre els erudits barcelonins, cosa que el va portar a tenir com a clients institucions tan importants com la Societat Catalana de Bibliòfils i l'Institut d'Estudis Catalans.

La impremta que havia creat a Vilanova es va convertir en el millor centre tipogràfic de Catalunya de bona part del segle xx. Un cop mort el pare el 1911, els seus descendents van continuar el negoci fins a l'actualitat.

3. Activitats amb motiu del centenari de la mort de Joan Oliva i Milà (1911-2011)

• Exposició temporal

Joan Oliva i Milà: erudit i fidel bibliotecari (1858-1911)

L'exposició té com a plantejament donar a conèixer el treball minuciós i acurat de catalogació del fons de la Biblioteca Museu que va realitzar Joan Oliva.

La mostra s'estructura en sis àmbits que ressegueixen els diferents aspectes de la vida de Joan Oliva, tot fent especial èmfasi en la vessant de bibliotecari, a partir de la documentació original relacionada amb la seva feina.

El 26 d'octubre de 1884 s'inaugurava a Vilanova i la Geltrú la Biblioteca Museu Víctor Balaguer, un dels equipaments culturals més antics i pioners de Catalunya, ja que fou el primer edifici públic del país destinat a complir les funcions de biblioteca i museu.

El nou edifici acolliria la gran col·lecció de llibres i obres d'art que Víctor Balaguer havia reunit al llarg dels anys, i que no parava de créixer. La ingent quantitat de llibres i objectes que arribaven a l'estació de Vilanova els primers anys destí a la Biblioteca Museu, passaven per les mans del bibliotecari. Aquest donava tanta

importància a un quadre d'un pintor reconegut com a un fullet procedent d'un intercanvi, i tenia especial cura en que tots els llibres rebessin el **tractament bibliogràfic** adient i les peces de belles arts, arqueologia, etnologia i arts decoratives tinguessin un bon **tractament museogràfic**.

Oliva es desviava per la Biblioteca tal i com queda palès en la seva correspondència, en la que explica que **feia feina a casa seva, i hi dedicava jornades molt llargues**. La **implicació** amb Víctor Balaguer, la Biblioteca i el Museu el van portar a no diferenciar la feina de la vida privada. En una de les seves cartes explica que es va oferir a fer 12.000 fitxes per a un catàleg imprès i, a més, a fer-ho a casa seva, fora de les hores de feina. Oliva s'havia proposat de fer-ne 200 cada dia.

El fet que Joan Oliva fos un bon **professional bibliotecari** i tingués una gran motivació per la seva feina ha comportat que el seu llegat sigui doble. D'una banda, podem saber quin va ser el procés de formació del fons bibliogràfic de la Biblioteca i de quina manera es va desenvolupar, gràcies a les **anotacions minucioses als dietaris** —que va escriure entre el 1886 i el 1911— i gràcies a la teorització que va fer en documents com el «Proyecto» i la «Memoria». De l'altra, el **rigor** del bibliotecari a l'hora de treballar ha fet que arribessin al dia d'avui **paperetes, fitxes i catàlegs**, els quals pràcticament durant un segle han servit com a eina de consulta de la Biblioteca.

Lloc i dates

Joan Oliva i Milà: erudit i fidel bibliotecari (1858-1911)

Del 26 d'octubre de 2011 al 8 de gener de 2012

Inauguració:

Dimecres 26 d'octubre, a les 19.30 h

Sala Biblioteca Patrimonial

Biblioteca Museu Víctor Balaguer

Av. Víctor Balaguer, s/n. 08800 Vilanova i la Geltrú

Tel 93 815 42 02 – Fax 93 815 36 84

www.victorbalaguer.cat

informacio@victorbalaguer.cat

HORARIS:

Matins:

De dimarts a divendres de 10 a 14 h

Dissabte i diumenge d'11 a 14 h

Dilluns tancat

Tardes:

De dimarts a dissabte de 17 a 1 h

Dijous de 19 a 21 h

• **Presentació del llibre *Llum entre ombres. 6 biblioteques singulars a la Catalunya contemporània*,**

El llibre és una obra col·lectiva coordinada des de la Biblioteca Museu Víctor Balaguer, amb la participació de les biblioteques del Centre de Lectura de Reus, l'Ateneu Barcelonès, el Centre Excursionista de Catalunya, la Biblioteca Pública Arús i la Biblioteca de Catalunya amb l'objectiu de retre homenatge a Joan Oliva bibliotecari.

La presentació **tindrà lloc el dimecres 26 d'octubre, a les 19.30 h**, i anirà a càrrec del **senyor Jordi Cabré i Trias, director general de Promoció i Cooperació Cultural de la Generalitat de Catalunya**. L'acte serà a la Sala Biblioteca Patrimonial de la Biblioteca Museu Víctor Balaguer.

El llibre també es presentarà:

- Dimecres 9 de novembre a les 19 h. Institut d'Estudis Catalans.
- Dimarts 15 de novembre a les 19 h. Centre de Lectura de Reus.

• **Cicle de visites guiades «Les biblioteques per dins»:**

Dissabte 12 de novembre, a les 11 h. Visita comentada a la Biblioteca Museu Víctor Balaguer.

Dissabte 19 de novembre, a les 10.30 h. Visita comentada a la Biblioteca Joan Oliva i Milà.

Dissabte 26 de novembre, a les 10.30 h. Visita comentada a la Biblioteca Armand Cardona Torrandell.

• **L'hora del conte *Peixets que mengen llibres* de Míriam Albà, a càrrec de Mar Sánchez:**

Diumenge 6 de novembre, a les 12 h. Biblioteca Museu Víctor Balaguer.

Dissabte 12 de novembre, a les 12 h. Biblioteca Joan Oliva i Milà.

Divendres 18 de novembre, a les 18 h. Biblioteca Armand Cardona Torrandell.